

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Penru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe $\frac{1}{4}$,
an fl. b; pe $\frac{1}{4}$ de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—Penru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrite nu se înapoiază.

Elementul „singur alcătuitor“.

Așa zic stăpânitorii despre semnătia lui Arpăd, ca și când ea singură ar fi susținut și ar alcătuiri puterea prin care se susține statul poliglot ungari.

E curios însă, că de căte-ori statul a fost năpăstuit de crise cari îl puneau în primejdie existența, întotdeauna elementul „singur alcătuitor“ era vinovat!

Fără a ne provoca în privința asta la seria de crise de care e plină viața de stat a Ungariei, ne vom ocupa de astă dată numai de turbările agrare-socialiste.

Cine făcu anul trecut să curgă sânge în abundanță chiar pe câmpia mănoasă de pe Alföld și să se îngrozesc însuși crudul de Bánffy de perspectiva resboiului civil? Oare nu Ungurii de prin cele mai neaoșe comitate maghiare?

Insurecția pusă la cale de socialisti maghiari s'a putut potoli numai prin baionetele gendarmilor și prin mobilisarea armatei. Au fost impuscați peste 150 cetățeni, iar prin temniți s'acum gem cu sutele.

Chiar eri ne-a sosit vestea că la Bichiș Ungurii — muncitorii de câmp — s'au pus în grevă; tocmai că în anul trecut, mari proprietari sunt în primejdia săracum de a nu avea cu cine face secerișul, nici găsesc lucrători pentru săparea porumbului. Deși au luat avans pentru munca lor, ei au alcătat contractul încheiat cu mari proprietari. Sunt peste 500 Unguri cari au refuzat munca până ce salarul nul se va ridica dela 80 cr. cel puțin la 1 fl. ori chiar 1 fl. 20 cr.

A trebuit să intervînă și acum viceșpanul comitatului, ca cu forța armată să mențină ordinea, mai ales că muncitorii maghiari voiau să opreasca și pe Slovac de a intra în munca.

S'a constatat apoi, că greva este rezultatul unei adeverate conpirații ce s'a ținut mai zilele trecute în timp de noapte. Un oare-care Kecskeméthi, căpetenie socialistă, i-a indemnizat pe patrioți să nu lucreze pentru susținerea trăntorilor, ci mai bine să emigreze.

Săcum, ca și anul trecut, situația se poate scăpa numai cu ajutorul naționalităților: Slovacii și Români lucrează bucuros și pentru salar mai mic, ei nu emigrează din țeară de căt atunci, când înțelesul real al cuvențului nu au pâne de loc și pe d'asupra administrația politică îl mai prigonește și ea. Cu Ungurii administrația însă tratează ca și cu quele roșii.

Când așa se petrec lucrurile, întrebăm: unde e dragostea de patrie? Între filii lui Árpăd, cari pentru o diferență de salar sunt în stare să primejduiască recolta întregel feri ori

intre Slovac și Român, fără brațele cărora și anul trecut grâu putea să putrezească pe lanurile mănoase ale Alföldului?

Însă presa maghiară recunoaște că starea astă de lucruri nu poate să dăinuiască, ci dacă nu îse pune capăt, are să duca odată la — catastrofa!

Ear' aici nu se ajută simplu numai prin ridicarea salarului, ci printr'o educație care Ungurilor le lipsește. Legile politico-bisericești contribue la slabirea moralului lor. Ajung să nu mai aibă nimic sfânt.

Ear' cel învețăți își bat capul cum să maghiariseze naționalitățile, uitând eu desevirșire și neobservând că nația singură „alcătuioare de stat“ se destramă pe fiecare zi.

Si la catastrofa vor ajunge, dacă nu se lasă de utopia maghiară!

Slovaci în acțiune. „Nár. Noviny“ de la 24 c. publică convocatorul pentru adunarea poporala ce se va întine, la 2 Iulie, în T.-Sv.-Martin, iscalit de 12 cetățeni fruntași ai orașului. La program sunt următoarele vorbiri:

1. Despre dreptul electoral dietal și comitatens; — de redactorul săf al foile slovace Pietor, cel care acum câteva zile a eșit în temnița Vățului.

2. Despre instituția de viriliști în comitat și comună; — despre chestiunea eligibilității funcționarilor comitatens și ordinenții, precum și despre aceea a notarilor comunali și cercualii în comitate comitatense; — va vorbi bâtrânelul president al comitetului național slovac Pavel Mudrony.

3. Despre dreptul de întrunire și reuniuni, precum și libertatea presei; — va vorbi Hurban-Vajansky.

4. Despre revisuirea legilor politico-bisericești; — va vorbi George Ceașa, redactorul foilei umoristico-ilustrate slovace, „Cernoknyajnik“.

5. Despre aplicarea în viață a legii naționalităților; — va vorbi avocatul Dr. I. Vanovici.

Atât această adunare, cât și cea anunțată ieri, în Modra, se fin la aer liber pe livezi, socotindu-se dinainte la foarte multă lume.

In ajunul CONGRAGAȚIEI.

O zi ne mai desparte de congregație. Întreg comitatul nostru este în mare ferbere, căci nimic ca alegerile, nu pun în mișcare toate forțele.

Români vor lua și ei diseară hotărîri în vederea atitudinelor ce vor observa.

Un lucru e sigur, chiar d'acum: intemeiați pe legea de naționalitate, ei vor pretinde, ca cel puțin la două din posturile vacante să fie aleși Români.

Se va învedea astfel dacă prin schimbarea de guvern, s'a facut vre-o schimbare și în sistemul de la comitat. Vom vedea ce valoare au în viața practica cuvintele lui Szell despre lege, drept și dreptate!

Se va alege adecați viceșpan, și cum e sigur, că va fi ales Dálnoki Nagy Lajos, se va declara vacant și locul de primnotar, deci săci se va da luptă. E de ales apoi primfiscal și președinte al sediei orfanale, locuri la care dacă se vor alege actuali funcționari, locurile acestora trebuie și ele împlinite, tot prin alegere.

Intre români se pune în circulație numele d-lor Dr. Ilie Precupăș, Dr. P. Opre și Dr. G. Popa.

Se și speră, că două din posturile vacante vor fi cedate Românilor.

Resoluția, prin care ministrul de interne a aprobat hotărîrea congregației de a primi demisiile d-lor Szatmáry, Pecican și Vörös, a sosit încă de eri la comitat.

DIN ROMANIA

Deschiderea Corpurilor legiuitoroare.

Sâmbătă, 12 Iunie, a avut loc deschiderea Corpurilor legiuitoroare.

La orele 11 și jum. dimineață domnii senatori, domnii deputați și înaltele coruri ale Statului s-au întrunit în sala ședințelor adunării.

La orele 12, M. S. Regele a intrat în sala adunării, precedat de casa sa civilă și militară, fiind primit la scară de domnii ministră.

Regele, suindu-se pe Tron, înconjurat de domnii ministrovi, a citit următorul Mesagiu:

„Domnilor Senatori,

„Domnilor Deputați,

„Sunt o vie fericire, că Mă găsesc în mijlocul reprezentanților naționale.

„Ești din Loue alegorii, Domnii Voastre sunteți mal cu osebire în putință să cunoașteți nevoie tărei, care vă ales să să dețineți și mai departe munca pentru întărirea și propășirea scumpel noastră Români. Lucrările Domnilor Voastre legislative vor începe în prima sesiune ordinată a acestel noue legislaturi. Acum v'am convocat în sesiune extra-ordinară pentru a procede la verificarea titlurilor și la constituirea puterii legiuitoroare.

„Domnilor Senatori,

„Domnilor Deputați,

„Am văzut cu o adâncă măhnire, cum în unele părți ale tărei recolta anului acesta a fost compromisă. Buna stare a populației noastre rurale a fost în totdeauna grija Mea de căpetenie.

„Deși în zilele din urmă s'a produs o netăgăduită îmbunătățire, guvernul Meu vă va propune chiar în această sesiune unele măsuri, pe care le impune starea agriculturii de șăstimp.

• Tin să constat și de astă-dată amicalele relații în cari ne găsim cu toate puterile. Opera păcel, de care avem atâtă nevoie, este preocuparea constantă a tuturor, și nădăjduesc, că conferința la care s'au strâns reprezentanții tuturor puterilor va spori și mai mult garanțile păcel.

Dumnezeu să bine cuvinteze lucrările Domnilor Voastre.

„Sesiunea extra-ordinară a Corpurilor legiuitoroare este deschisă.“

După terminarea citirii Mesagiului, M. S. Regele părăsește sala adunării; iar Corpurile legiuitoroare procedă îndată la începerea lucrărilor, pentru cari domnii senatori au trecut la localul Senatului.

DIN FRANCIA.

In prima zi a presentării sale în parlament, nouul guvern Waldeck-Rousseau a trecut teafăr cu programul său atât prin cameră, cât și prin senat.

In cameră a învins cu o majoritate de 28 voturi, iar în senat cu 185 contra 125 de voturi s'a hotărât dissolvarea Camerei.

Prima ședință a camerei a fost cercetată de un public imens. Corpul diplomatic s'a prezentat în număr complet. La deschiderea ședinței socialiștilor ca dintr-o gură strigau: Trăească comuna!

Ridicându-se să vorbească, primul ministru Waldeck-Rousseau a fost întâmpinat cu o furtună de aplause.

In resumat programul noului prim-ministru e următorul: In numele guvernului său declară, că singura lui ambicie este: să apere interesele și instituțiile republicii și să câștige respectarea constituției; iar privitor la afacerea Dreyfuss declară, că aceasta o va duce la îndeplinire cu severitate dreaptă și în deplină libertate.

Deputatul Mirman atacă violent mai ales pe noul ministru de răsboiu Gallifet și întrebă: cum s'a putut aduce la guvern un Gallifet, a cărui spadă e patată de sânge republican? Oratorul e îndrumat la ordine, și primul ministru se ridică din nou declarând, că părerea membrilor noului guvern se diferă, ce-i drept, în unele chestiuni economice, dar în apărarea republicei toți sunt în deplin acord. (Mare sgo-mot.)

Ministrul-president continuă și afară, pentru ce a trebuit să roage pe Gallifet să primească portofoliul ministerului de răsboiu: „Nu s'a aflat nimic, — zice primul-ministru — care cu atâtă devotament să se pună în serviciul constituției, ca și dinsul Eu mi-am făcut datoria, zice Rousseau, judece acum d-nii deputați.“

Brisson declară, că votează cu guvernul, pentru că vede într'insul voința și aptitudinea, pentru a apăra republica pericolată.

Astfel programul noului guvern a fost primit cu o majoritate de 28 voturi.

Bătaie croato-sârbă.

La 26 i. c. Sârbi au aranjat în Agram mari festivități în onoarea celui mai iubit poet al lor, Ioanovici.

Manifestările acestea naționale însă Croați nu au putut să le sufere, și astfel le-au și turburat, demonstrând împotriva Sârbilor, pe cari i-au aruncat cu pietri și cu ouă clocite, ba au spart atât ferestrele casei lor naționale „Sokol,” căt și ale caselor de păstrare sârbă, precum și ferestrele casei lui Medacovici, presidentul reuniunii literare sârbe. Ba n'au crătat nici chiar biserică sârbă.

Poliția n'a putut să restabilească singură ordinea, desăi a arestat mai mulți studenți universitari și tineri meseriași.

Mai interesantă este motivarea acestor demonstrații. „Hrvatska Pra“ cu zile nainte scria, că nu e permis a lăsa serbările acestea fără a căuta să le strice, deoarece Sârbi serbătoresc un—maghiaron! Ioanovici pe vremuri a fost adică slujbaș ungur, a trăit în Pesta și a tradus din limba maghiară. Ba numitul organ al lui Dr. Frank scriese, că poetul sârb nici n'ar fi de-cât un Ungur renegat, pe care mai nainte l'ar fi chemat Kiss Iános. Se evonise de asemenei vestea, că Sârbi ar vrea să arboreze cu această ocazie și steagul unguresc.

Toate aceste stiri au iritat pe Croați așa, că ei au căutat să strice serbările, incăierându-se cu Sârbii.

Liniștea abia a putut fi restabilită de un escadron de husari, care a împrăștiat pe demonstranți, așa că Sârbii au putut apoi să-și termine programul serbărilor.

Abuzuri gendarmerestă.

La 11 Iunie st. v. a. c. gendarmeria din „Baia-de-Cris“ pe la orele 3 p.m. s'a presentat la locuința preotului din Tîrnava, Sergiu Feeru (com. Hunedoara), cu care ocaziune a confiscat matricula botzătilor, sub ce pretext nime nu știe. — După cum se evonește de la o persoană cu caracter nepărat, toată procedura în cauza aceasta provine din partea preotului Ioan Stefa, care și pe această cale voește a folosi mijloacele cele mai neiertate, de-a ajunge ca preot în comuna susnumitului preot atacat.

DIN SELAGIU.

9/21 Iunie, 1899.

Conferința preotimel din tractul protopopesc al Eriului, la convocarea părintelui protopop Gregoriu Pop din Unimat, s'a ținut în parochia Căuaș, a treia zi de sf. Rusalii. S'a inceput ca în totdeauna cu concelebrația întregului cler tractual la sf. liturgie, sub decursul căreia cântările frumos le a intonat corul mixt al tinerimel din Căuaș sub conducerea dlui cantor-invățător din Căuaș, Mihaiu Ghiriti. La sfîrșitul sfintei liturgii a ținut o frumoasă cuvântare binevoiescă părintele din Căuaș, Georgiu Filip.

După luarea dejunului s'a inceput conferința, care, prin o vorbire binesimțită, a deschis-o părintele-protopop Greg. Pop; în vorbirea de deschidere d-sa a accentuat lipsa și folosul acestor conferințe cu deosebire acum în fața primejdijilor, ce amenință preotimel română prin ajutorul de stat și prin autonomia catolică.

Cea dintâi a fost următoarea propunere, făcută de părintele-protopop Greg. Pop, și cu căldură spriginită cu deosebire

de preotii Vasile Hoblea din Cig, Georgiu Filip din Căuaș și A. Băliban din Acâș.

Fiind că între preotii tractului protopopesc al Eriului, precum și în cele multe tractive și astă se mai află unii preotii, cari nu mai înțează de-a eda oficiilor civile maghiare și mai departe extrasele matriculare numai ungurește, sau, în casul cel mai bun, și românește și ungurește, clerul tractual prin aceasta enunță de obligația hotărârea sa, ca de așă încolex nici unul dintre preotii să nu mai edee extrasele matriculare decât în limba română redactate, și aceasta o pot face preotii basați pe articolul de lege XLIV din anul 1868 și basați pe acea împregnare, că matriculele sunt redactate curat românește, — adăuge A. Băliban; și totuși aceia dintre preotii tractuali, cari nu vor face astfel, nu mai pot conta la cinstea noastră, — adăuge Greg. Pop. — Tot-odată clerul tractual hotărăște, că să se roage cu umilință de Excelența Sa episcopul nostru diecesan, ca în această cauză să binevoiască prea grăios a eda o ordină circulară, prin care să impună Excelența Sa clerului întregiei diecese, ca extrasele numai în limba română redactate să le edee și să nu se facă unii din cler tâlmăci nechete și neindreptăți prin traducerea textului român în limba maghiară.

A urmat după acest punct cetirea unei disertații practice a părintelui din Căuaș G. Filip și după aceasta din nou un punct de momentuoitate și mai gravă: cestiunea ajutorului de stat la care se incinse o discuție agitată, care a ținut mai bine de un ceas. La această discuție au luat parte cu deosebire părintele-protopop Greg. Pop, preotii Vasile Hoblea din Cig și A. Băliban din Acâș; fiind la începutul discuției doi preotii pe lângă păroarea, că dacă ajutorul va veni prin mână Excelenței Sale episcopalui, vor primi și pe lângă condiția să dea chitanță redactată în limba maghiară și vidimata de solgăbiru; fiind combătuți însă prin argumente neresturnabile ale protopopului Gr. Pop și cele ale preotului A. Băliban, clerul tractual unanim hotărăște, că nu numai nu respinge ajutorul de stat, ci îl pretinde chiar, pentru că are tot dreptul la ce e din al seu și al seu, așa însă, ca suma obveniendă diecesei noastre guvernul maghiar să o pună la dispoziția Excelenței Sale episcopalui diecesan și a Preaveneratului ordinariat, care singur e competent a asta vrednicile preotilor și va să împărtășească după merite bisericești și după lipsa preotilor acel ajutor; eară încă guvernul maghiar ar da acel ajutor cu practica de până acum, clerul tractual hotărăște, deși nu chiar cu toate voturile, dar cu majoritate absolută, că, de vreme ce condițiile, ca Excelența Sa episcopul nostru să admanueze acel ajutor singur celor desemnați de ministru pe lângă chitanță scrisă în limba maghiară și vidimata de solgăbiru și par foarte vătemătoare pentru autoritatea și increderea datorită unui Archiereu și prea afară din cale umilitoare și dejosoitoare chiar pentru o preotime, care și ea a absolvat 16 ani de studiu, deși lipsiți aproape toți preotii, fiind mai mulți și tați de familie cu membri numărători, revoltăți până în adâncul inimilor românești: resping cu indignație ajutorul de stat.

Urmează al 3-lea punct momentuoș al conferinței: autonomia catolică, relativ la care clerul tractual unanim hotărăște: a rugă pe Excelența Sa episcopul diecesan, că, conform dorinței clerului diecesan, să binevoiescă a apăra autonomia bisericii unite fiind aceea decretată de biserică de sine stătoare și nesupusă decât de-a dreptul scaunului papal, să binevoiescă a apăra integritatea și neatîrnarea bisericii noastre cu toată energia posibilă Excelenței Sale, protestând clerul în contra contopirei bisericii române în ceea latină, cu a-tă mal vrătos, căci perhoreschează de a avea de cap al bisericii sale pe acel archiereu latin, care a zis odată: că „nemzetemet féltem, ... de egyházamat nem....“

In urmă clerul tractual unanim hotărăște a rugă pe Excelența Sa să binevoiescă a convoca sinodul diecesan.

Dela-Crasna.

Solferino și Custoza.

— Reminiscențe istorice. —

De numele acestor două orașe sunt legate trei lupte mari ale Austriacilor cu Italianii: una pierdută și două câștigate. Două din aceste lupte le-a reportat armata austriacă în ziua de 24 la lună Iunie, una înainte de asta cu jumătate veac, iarătă înainte cu 43 de ani.

Lupta de la Solferino, în care armata franceză-italiană aliată a fost condusă de Napoleon III., iarătă cea austriacă de Francisc Iosif I., — pe lângă toate sforțările, — s'a sfîrșit cu înfrângerea Austriacilor. Zadarnește a fost biruința corpului VIII. de armată de sub conducerea generalului Benedek asupra grosului armatei sardice, zdardnic a fost tot eroismul căpitanului Géza Fejérvary, care, în fruntea regimentului de infanterie Rainer, până seara târziu a împins înapoi pe inimic: Austriaci trebuia să cedeze și să se retragă în dosul Minciului.

Perderei Austriacilor a fost de 22.000 oameni, iarătă a inimicilor aliați de 18.000.

Reminiscența a două triumfuri austriace e legată de numele Custoza; în 25 iulie 1848 generalul Radetzky a invins puterea Sarzilor, iarătă în 24 iunie 1866 archiducele Albrecht a reportat învingerea strălucită asupra armatei italiene, condusă de generalul Lamarmora. O zi întreagă, de dimineață până seara la 7 oare, a ținut luptă, care s'a sfîrșit cu înfrângerea armatei italiene. In această luptă sângeroasă dintre Austriaci au rămas pe câmpul de răboiu 7850 de morți și 2000 de prizonieri, iarătă din armata italiană 8250 morți și 4350 de prizonieri.

In amintirea acestei lupte batalionul de vânători Nr. 67 din Comorn și regimentul de infanterie 76 din Sopron, cari au luat parte în bătălia de la Custoza, au sărbătorit cu deosebită pompă ziua de 24 iunie din anul curent. La orele 8 dimineață întregul batalion de vânători din Comorn a ieșit în plină paradă pe locul de sub fortăreașă, unde preotul militar a servit o misă și a ținut fectorilor către-o vorbire în limba germană și în limba croată. După dinsul a ținut fectorilor o scurtă vorbire și comandantul regimentului, accentuând măreția și însemnatatea zilei. După ameață s'a dat în pădure o sărbătoare militară.

In Sopron întregul regiment de infanterie a ieșit în plină paradă pe o mobilă din apropiere, unde s'a servit și misă, după care maiorul Hredetzky a ținut ostașilor o vorbire comemorativă.

Asta-i răspuns?

Am somat într-o pe „au orisații“ de la Sibiu să ne dea numele fruntașilor mulți ce au participat la întrunirea „de cea mai mare importanță“, cum scriau, ce s'a ținut în 2/14 i. c. de „fruntași din toate pările terii“.

După ce au tot încercat să scape de răspuns sub un pretext ori altul, în numărul de Duminecă era în fine ce scriu:

„La răvaș. Pentru orientarea marei public ținem să înregistram, ce mai direcții“ cari ne combat cu procedurile și milioacele lor așa de — loiale!

„Trib. Pop.“ continuă în n-ru din urmă cu „protestele aderente“, dar cel puțin a început cu reclamul pentru faimosul Dr. Alexics György.

„Marele taifas“, cum a numit conferința din 14 i. c. a fruntașilor nostri, nu-i dă pace nici acum. Am cerut să rectifice neadeverul ce conține a spus, confundând cu intențione conferința din 14 cu aduna-

rea generală din 15 i. c. Desăi se recunoaște prință cu minciuna, totuși nu se sfiește a mai adauge un nou neadever la cele multe. Ea scrie, cu obiceiuită-i cutezanță, — ca să nu zicem vorbă aspră:

Vorba e că din afară au luat parte aceeași persoane, în număr de patru. Este orănu, adevărat aceasta? Bată întrebarea la care nu va răspunde orgașul autorizat:

Eată culmea necuvînței. Nu vom răspunde? Uite, răspundem imediat: Nu e adevărat, nici una, nici alta. Nu e adevărat că „au luat parte aceeași persoane“, nici că au luat parte „în număr de patru“. Din contră e adevărat că au luat parte și alte persoane, și în 14 și în 15; și nu în „număr de patru“, ci în număr cu mult mai mare.

Numele celor ce au participat la conferință a fost cel puțin așa de mare, că numărul neadeverurilor debitate de „Trib. Pop.“ de când ea există. Si acest număr trebuie să fie marișor, când într-o singură notiță de pretinsă „constatare“, care nu are 20 sări, spune vre o 4 neadeveruri. Câte neadeveruri va fi spus „Trib. Pop.“ în decurs de 2 1/2 ani? Eată întrebarea la care nu va răspunde organul aradan, — fiind că nu va pută.

Observăm, întâi de toate: ce are a face reclamul (pentru care ne a mai învinuit deja) cărții lui Alexics ou chestia ce ne preocupa?

Apoi noi prinși cu — minciuna, eară nu el, cari deși desmint afirmarea noastră, și scriu despre „alte persoane“, în „număr cu mult mai mare“ ca patru, cat am zis noi, tot nu dau numele acestor oameni mulți, desigur numai pentru că știu că spun un mare neadever.

Eară că despre „neadeverurile“ ce am fi scris noi, observăm: întotdeauna am scris adevărat, deci — potrivit logicei celor autorizați — la conferință (?) din 14 i. c. n'a luat din afară nimici parte... Chiar dacă am spus înălță 4 neadeveruri, cum zice autorizata, sătunci, după aceiasi logica sibiană, am spus un adever, pe care-l recunoaște și „autorizata“, când am afirmat că la conferință au luat parte numai patru fruntași.

Ca încheiere punem o întrebare: înaintea legilor și chiar în viața politică, ce nume se dă porsoanelor cari pentru a stoarce fie bani, fie încredere, induc lumea în rătăcire, spunând, cu multă cutezanță, cele mai patente neadeveruri??

NOTATI

Arad, 27 iunie n. 1899

Sârbarea învețătorilor nostri din comitat. Reuniunea învețătorilor români de la școalele poporale confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII. Își va ține adunarea sa generală ordinată de ștămpă în 15 și 16 iulie n. c. în hotelul balnear din Moneasa (Menyháza). La această adunare generală ordinată comitetul Reuniunii convoacă pe toti membrii ordinari, fondatori și ajutători, precum și pe toti binevoitorii școalei noastre confesionale. Pentru distragerea Onor. public participator se va aranja în seara de 15 iulie n. c. concert împreunat cu dans, pe lângă prețul de intrare 80 cr. de persoană și 3 coroane de familie, în favorul bibliotecel reuniunii, despre ce se va da răiocinii public. Domnilii membri și oaspeți, cari doresc a participa la prânzul comun (banchet), sunt respectuos rugați a se inscrie la secretarul reuniunii, dl losif Moldovan (Arad, Fejsze utca) cel mult până în 10 iulie n. c., de unde eventual vor pute ave și bilete moderate pentru călătorie.

Programa adunării, care, precum se arată mai sus, va ține două zile, are peste 20 de puncte. În prima zi (15 iulie) seara, corul seminarului diecesan din Arad, sub conducerea dlui profesor de cantică Trifon Lugojan, va da un concert după un program foarte variat.

Știri personale. P. C. Sa viitorul I. Goldiș sosit în oraș, ar dea u și fost chemat la Budapesta. Probabil pentru a merge la depunerea judecății de episcop.

*
Societatea academică română din Berlin, înființată în toamna anului 1897, publică, într-o eleganță broșurică, tipărită în Berlin, — statutele și regulamentul, istoricul, activitățile, membrilor și fondurile societății. — Dorindu-l viață lungă și plină de roade dulci, cu bucurie și cu dragoste întâmpină noua societate română din capitala marelui imperiu german.

Conservatorul Crispin, în care și-au făcut instrucția musicală atât Române din Arad și giur, și-a început ieri, ear' azi să termină examenele anuale.

Inscrierile pentru anul viitor se fac la 1, 2 și 3 Septembrie n. Taxa pe 1/2 au 12 fl., plus 5 fl. cheltuit de inscriere.

Fugiti din temniță Dintr-o temniță din Cayenne (în Franță) zilele trecute au fugit patru robii, cari erau osânduți încă de pe vremea fostului president Carnot. Toti patru sunt din societatea cultă: unul e profesor, altul pictor, al treilea optic și al patrulea un mare proprietar de pămînt. Fugarii, ajunși la largul lor, și-au găsit o lunte, s'au provăzut cu de ale măncărui pentru câteva zile și cu apă de beut, — apoi, în timpul nopții, își începură fuga pe marea întinsă. Abia departați însă de mal cale de vr'o trei kilometri și o furtună uriașă începu a tulitura suprafață mării, însindu-le barca dintr'un val într'altru. Întreaga lor provisioare fu înghițită de valuri, ear' el rămasă în barcă numai cu sufletul și cu frica în oase, trei zile și trei nopți răscrisă, îstovită de foame și de oboselă, luptându-se cu valurile mari furioase, până că în urmă ajunseră la malurile Guianei holandeze, de unde porniră în Guiana Britanică. Aici, ne mai temându-se de rigoarea justiției franceze, își căutăரă fiecare căte-o ocupăție și acum, după o robie de ani de zile, au început o viață nouă.

Ucigaș fără voie. Un comerciant ovreu din Dunaföldvár, cu numele Krausz Adolf, curându-și revolverul de rugină, l-a umplut, dar a lăsat cocoșul ridicat. Voind să-i așeze la loc, cocoșul s'a închis deodată și, în urma unei detunării, glonțul a stins viața soției sale, care sedea pe un scaun din apropiere.

Cinci copii uciși de tatăl lor. O știre telegrafică din Alba-regală vestește de acolo o crimă îngrozitoare. Jánbor Mihály, membru la calea ferată, trimis în urmă cu soția de acasă și rămas singur cu cinci copii ai săi, pe cari i-a împuscat pe rînd — dela cel mai mare (abia de 9 ani) până la cel mai mic, și în urmă cu un glonț își curmă și el firul vieții. Reîntoarsă acasă, soția-mamă nu găsi decât să se cadavre scăldate în sânge. Se crede, că nenorocitul tată a săvîrșit faptul într-un acces de nebunie.

Congregația Hunedoarei este convocată pe 30 lunie la Deva, cu care ocazie se va face și alegerea de vice-comite în locul lui Hollaky, numit comite-suprem în comitatul Odorheiului. Sunt trei candidați la postul de vice-comite, între cari și dl Ioan Simionăș, președintele sediului orfană din Deva. D-nii Dr. Silviu Moldovan și Aurel Muntean, într'un apel adresat membrilor români ai congregației susțin candidatura lui Simionăș.

Procesul otrăvitoarelor din Jebel A doua zi, Joil (22 l. c.) s'a continuat per tractarea finală în procesul otrăvitoarelor din Jebel — la tribunalul reg. din Timișoara. Interrogatorul s'a făcut cu Cristina Urzica și cu Maria Cioran. Cea dintâi e acusată, că și-a otrăvit bărbatul, căruia, pe când era bolnav, îi „stămpăra” setea cu apă otrăvită; ear' a doua, că și-a otrăvit co-

pilașul, pe care-l născuse orb. Amândouă spun însă, că la fapta criminală au fost indemnitate și silite de Ioan Goga, cu care Cristina Urzica era în relație de dragoste și care le amenința cu moarte, în special pe Cristina, dacă nu-și otrăvește căt mai îngrăbi bărbatul bolnav. Arzenicul, și una și alta, îi căpătau dela Ioan Goga și mai ales dela Korin, care intr'una neagă fapta pentru care e acusat. A mai fost interogat și medicul din Jebel Dr. Majer, căruia încă î-s'a părut suspect lucrul, că în câteva luni 16 însă au murit în comună în aprindere de intestine. El însă nu și-a spus opinia, de teamă să nu fie învinuiri de calomniare.

— Petractarea continuă.

Un tinér român, care posede și limba maghiară perfect, ar voi a se aplica în vre-o cancelarie ca scriitor, fie în loc sau în provincie.

Procesul anarchistului Acciarito. Joil, în 22 l. c. n. s'a început per tractarea finală în procesul criminal al anarchistului Acciarito și al complicitelor lui la tribunalul din Roma. Se stie, că anarchistul Acciarito în 22 Aprilie 1897 a atentat la viața regelui Umberto, pe când regel mergea la o cursă de căi. Atentatul însă, din fericire, n'a succes, dar atentatorul a fost prins imediat. În fața tribunalului, Acciarito se apără că un despră și toată vina faptului îi o aruncă asupra altor anarchiști numiți de el și puși sub acuză. Aceștia sunt: Gudini, Diotallevi, Cecarelli și Colabona, care neagă ori-ce amestec al lor în faptul săvîrșit de Acciarito. — Petractarea continuă.

Cani turbăți în Cluj. Mercuri, în 21 l. c. n., o mulțime de cani turbăți s'au invit prin strădele Clujului. Au mușcat pe mai mulți însă, mai ales copii. Între cari și pe un băiat al unui profesor dela universitate. În aceeași zi seara toti cei mușcați au fost duși la Budapesta cu trenul accelerat. Casul a umplut orașul de groază așa, că oamenii nici nu cetează să mai iase la stradă. Foia ungurească „Ellenzék” din Cluj la locul prim se ocupă cu casul, care stă fără păreche între întemplierile de asemenea natură.

Bülow — conte. Secretarul de stat al Germaniei, Bülow, a fost zilele acestea distins din partea împăratului Wilhelm cu titlul de conte. Noul conte secretar de stat s'a născut în anul 1849 în Klein-Flottbeck din Holstein, ca fiu al fostului secretar de stat Ernest Bernhard Bülow. Îndată după terminarea studiilor a fost trimis ca secretar de stat la ambasada germană din Roma apoi la Petersburg și mai târziu la Viena. Pe timpul răboiului rus-turc Bülow a fost în Atena ca reprezentant diplomatic, ear' de aci din nou a fost trimis la Petersburg ca consilier de ambasada. În 1888 a fost numit consul al Germaniei la București, ear' în 1893 — ambasador la Roma.

O deducție logică. Am publicat la bibliografie un anunț despre o carte a lui Alexies. „Tribuna” ne-a făcut — *repetită* — trădători pentru acest lucru. Anul trecut însă același serviciu l'a facut și dl Toader Ceonțea în „Călindarul diocesei Aradului”. Dl Ceonțea e deci și el trădător. Dl Ceonțea însă e acum amic de principiul al „autorisaților”. După deducția logică: dacă două lucruri se asemănă cu un al treilea, ele și între ele se asemănă. Ergo: cel dela ziarul „autorisat” sunt și el trădători, deoarece se asemănă cu dl Ceonțea, care a săvîrșit și el o faptă ca cea pentru care noi am fost declarati trădători.

„Autorisații” vor trebui deci ori să mărturisească stupiditatea acuzărilor ce ne-au adresat, ori că sunt și el trădători! *Tertium non datur!*

Tun electric. Un tinér elev, cu numele Newman din fabrica de torpiloare Whitehead, a inventat un tun nou, cu aparat electric, care, după spusele specialistilor, va forma epoca în istoria armelor. S'au și făcut probe cu nou tun, care e greu de 6 funți engleză. La o distanță de un mil englezesc glonțul de mai multe ori a nimerit și s'a înfăpt în tabă de fil, ba chiar și în depărtare de 5 miluri englezesti. A nimerit la sigur. Glonțul nouului tun are o mare putere

distrugătoare și în sborul său nu face arcul așa de curbat, ca glonțul tunurilor de până acum. Autoritatele armate marine au voit să cumpere noua invenție pentru suma de 75.000 funți sterlings; tinérul Newman însă nu o vinde; el vrea să-și perfectioneze tunul, pentru că cu atât mai scump să-și vândă noua sa invenție. — O altă invenție fericitul tinér și-a vândut-o acum de curând prin licitație cu un preț considerabil. Tinérul Newman e fiul unui comerciant din Portland și încă de mic copil a dat semne despre talentul său inventiv.

ULTIME ȘTIRI

Din Dietă. Budapesta, 27 lunie. După ce s'a hotărît asupra mai multor rapoarte ale comisiei de imunitate, suspendându-se acest drept și fata de Kossuth, amestecat în falimentul fabriciei (pe acțiuni) „Hunnia”, Dieta a început discuția pe articole a proiectului de compromis cu Austria. Nainte a vorbit însă Polónyi, în contra primirii în general a proiectului. Afără de Kossuth și, celelalte partide au primit însă proiectul.

La discuția pe articole au vorbit Polónyi și Széll, după cum s'a produs și un incident mai mult hazliu între bătrânul Madarász, care a acusat pe unul „independiști” că nu au luptat în contra pactului cu Austria, și între Pichler, care s'a simțit atins prin acusarea bătrânumului.

Au mai vorbit Kossuth și Páder, după care Dieta a primit proiectul și în discuția pe articole.

Demonstrații revoluționare. Bruxella, 26 Iunie. Cu ocazia concertului militar dat în parcul cel mare, o mulțime enormă a demonstrat cu strigătele: „Trăească revoluția! Jos clericali!” Milizia sosită abia a putut pune capăt desordinelor.

Lovitură ungurismului.

Presa budapesteană înregistrează cu mare necaz știrea, că congregația Térnavai-mară a decis, la cererea Sașilor, ca raportul, precum și toate actele dela comitat, să se facă d'aci încolo și în limba germană. De asemenei ziarul oficios („Hivatalos Ertesítő”) să fie redactat și nemțește.

Nu mai puțin îi supără, că Dr. Lang, prim fiscalul Bistriței, care fusese suspendat pentru că cu ocazia venirii acolo a archiducelui Iosif, arborase steag săsesc, a fost repus în slujbă și pedepsit numai cu amendă în bani.

Contra durerii de cap

CEL MAI BUN MEDICAMENT
este

CAPTOLIN-ul

Se poate căpăta în toate apotecele și drogăriile.

Depositul principal pentru Ungaria-sudică se află la

→ VOJTEK și WEISZ →

in Arad.

ECONOMIE.

Grane.

26 Iunie.

	Arad:	B-Pesta:
Grâu Iun. fl.	9.—9.30 fl.	10.05—10.15
„ mai slab „	8.70—8.90 „	
Oct.	—	9.35—9.40
Cucuruz Iun.	4.30—4.35 „	4.50—4.67
„ Iulie	—	4.74
Orz „	5.70—6.—	6.15—7.—
Săcară Iun.	6.80—7.—	7.25
„ pe Oct. „	—	7.48
Ovăs Iun.	4.90—5.—	6.00
„ Oct. „	—	5.70—5.74

Cursul pieței din Arad.

Din 26 Iunie n. 1898.

Hartie-monetă română	Cump. fl.	9.47	vând	9.51
Lire turcești	—	—	—	—
Imperială (15 R. aur)	—	18.90	—	19.—
Ruble rusești 100 à	—	126.—	—	127.—
Galbenă	—	5.58	—	5.62
Napoleon-d'ori	—	9.48	—	9.55
100 Marce germane	—	58.50	—	58.95
Livre sterling	—	11.90	—	12.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

19 Iunie.

Ungare; greutate:	
bătrâne 320—380 kg.	42—42.5 cr. p. kg.
tinere 320—390 „	44—44.5 „ „
250—390 „	44—45 „ „
păsări 250 „	45—46 „ „
mijlocie 240—260 „	47.5—48 „ „
Române	—
sărbești „	44—46 „ „

Păstăioase:

Fasole boabe mari albe și rot. fl.	6.50—7.—
„ cenușii „	7.25 7.75
„ colorate „	5.75 6.—
Linte „	10.—16.—
Mazere pentru fert „	11.—
„ sărată „	17.—
Macu „	31.—33.—

Fasole albă s'a vând. cu fl.	6.50—7.—100 kl.
„ boabe rot. „	7.25—7.75 „
Linte fără gărgărite „	10.—16.—
Mac „	31.—33.—
Mazere „	11.—17.—
Semână de cînepe „	—11.50
Chim „	

Biblioteca Noastră
Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realitate și Vișări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Tiiganilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătănești, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principiile Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboalele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Înființarea regimentului valah-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celealte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați să își înștiințe, ca să știm câte exemplare să tipărim.*

Directia.

Conferințele învățătoarești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia archiepiscopală din Sibiu. Conferințele învățătoarești din archiepiscopă ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisarii consistoriali. La sfîrșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului”, „Istoria naturală în școală populară” și „Remunerăriile și pedepsele în școală”!

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră” cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie), St. O. Iosif. Din Corsica, I. Duscan Cântecul isvorului (poesie). Sin-Petreanu Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schită). Safire's ochii tăi (din Heine). I. Nămătu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatiu. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillié Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice, etc. etc.

Bibliografie A apărut „Foia pedagogică”, cu următorul cuprins: Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educației (Urmare și fine), de Ioan Dariu.—Modele de lecțuni: Aerul, elasticitatea lui, de C. Gr. —Informații: Instrucțiune cu privire la cincuenalit. — De ale reuniunilor învățătoarești. — Mulțumită. — Felurimi.

*
Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră”

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș. Atrage atenția cetățenilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte să poată intrebunța în orice gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucătelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciobănești, postate, rosoluri, aspicuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfuri inghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se afișă de vînzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom” de Nicolae Stef., Inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu multe pricinări, irimoase, și un adaus de cântări naționale. — Prețul unui exempl. 4 fl. pentru preparanți 2 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto postal, ear' legat cu firme 50 cr. mult; se afișă de vînzare la administrația „Tr. Pop”.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele” este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minerva” din Orăștie, edată de d-nii Iosif Tabacariu și Ilie Turdașan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut „Arithmetica generală și specială” de Teodor Ceonțea prof. preparandial. Arithmetica menită preparandilor (școalelor normale), școalelor comerciale și medii, cum și al tuturor privatilor, costă 2 fl.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr.

Cea dintâi se poate procura dela Tipografia Diecesană, din Arad, cea de a doua dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

Gramatica limbei eline, după Curtius-Hartel de Paul Budiu, profesor gimnasial, a apărut în Brașov, ca op. 2. din ediția fondului „Corresi”. Voluminoasă de 374 pagini, gramatica lui Budiu cuprinde: în partea I. Morfologia (partea formală a gramaticei) și în partea II. Sintaxa. Cartea este aprobată de ministrul ung. de culte și instrucție publică și costă 2 fl. 60 cr.

Strict după ritul grecesc

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdi pentru diaconi, Stihare, Prapore
bisericești, steaguri pentru reuniuni, Sfântul
aer (Plastanița), Disc, Potir, Steluțe, Chivot
Artoclasia (cutie pentru agnet) Dicheriu,
Tricheriu, Cădelniță, icoane pentru iconostas
etc. etc.

**Prețuri curente (catalogoage) bogat
ilustrate se trimit la cerere gra-
tis și franco**

ERNEST KRIEKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 24—26